

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of מס' יומא דף פ"ד -
Some of the topics we will learn about include:

--- Remedies to various illnesses which were prevalent in the time of the gemara such as צפידנא, a gum infection that spreads to the internal organs - and bites from a rabid, wild dog, which was possessed by a רוח רעה.

A

*Remedies to various illnesses
which were prevalent
in the time of the gemara*

צפידנא

*A gum infection that spreads
to the internal organs*

*Bites from a rabid, wild dog,
which was possessed by a רוח רעה*

B

The gemara will then discuss פיקוח נפש on Shabbos, and show to what extent we go to try and save a Jewish life, and in which situations we may be עובר איסורי דאורייתא in the process.

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

כל דפריש מרובא פריש

When the nature of an item is in doubt, it is assumed to have come from the רוב - the majority, and one may therefore consider that item to have the same Halachic status as the majority of such items found in that place. This is known as Kol d'Parish me'Ruba Parish. For instance, if a piece of meat is found lying in a street - or in the hands of a non-Jew in a street - and most of the meat in that town is Kosher, one may assume that the meat is kosher. This is learned from the Pasuk, אחרי רבים, להטות.

B

*פיקוח נפש
on Shabbos*

**כל דפריש
מרובא פריש**

C

כל קבוע כמחצה על מחצה דמי

If the doubt concerning the item in question arises while that object is קבוע - still in its original place - it was not separated from other items of its kind, one may not follow the Rov. Rather, the status of the item remains in doubt. This is known as Kol Kavvu'a k'Mechtza Al Mechtza Dami. For instance, if a person buys meat and cannot remember whether he bought it at a Kosher or non-Kosher store, he may not assume that the meat is Kosher even if most of the stores in that town sell only Kosher meat. Since the doubt arose in a fixed location it is treated like an even ספק.

C

**כל קבוע
כמחצה על מחצה דמי**

1 So let's review.....

The Mishnah on פ"ג ע"א taught;
 מי שנשכו כלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו ור' מתיא בן חרש מתיר
 If someone was bitten by a mad dog, the Tanna Kamma holds that we may not feed him the liver of this dog, which some considered a remedy for this bite, because the curative powers of this remedy were doubtful, and we only permit eating non-kosher food for proven remedies. Rav Masya ben Charash holds that he may eat it, because he considers this a proper remedy.

=====

2 ועוד אמר ר' מתיא בן חרש החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת

Rav Masya ben Charash also taught that if someone contracted an infection in his throat or mouth, which could spread and develop into a serious illness, we may administer any type of medicine even on Shabbos, as this is considered ספק נפשות which is דוחה שבת.

The gemara teaches several remedies for this illness צפידנא. Rav Yochanan allowed making these mixtures even on Shabbos, as צפידנא was a potentially dangerous illness which could lead to life threatening situations.

1

מי שנשכו כלב שוטה

ר' מתיא בן חרש מתיר
He considers this a proper remedy

תנא קמא
אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו
The curative powers of this remedy were doubtful

2

ועוד אמר ר' מתיא בן חרש החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת

*אפני לפוא ספק נפלות
 וכל ספק נפלות דוחה את פלגמי*

The gemara teaches several remedies for this illness צפידנא

ר' יוחנן
allowed making these mixtures even on Shabbos
צפידנא could lead to life threatening situations

3 The gemara concludes that Rav Yochanan's ruling would concur even with the Chachamim who argue with Rav Masya ben Charash who rendered several lenient rulings regarding רפואה.

They were;

מי שאחזו ירקון מאכילין אותו בשר חמור

If someone contracted jaundice, he may be fed non-kosher meat of a donkey as a cure.

מי שנשכו כלב שוטה מאכילין אותו מחצר כבד שלו

One who was bitten by a rabid dog may be fed from a part of the liver of the same dog.

החושש בפיו מטילין לו סם בשבת

Someone who contracted a mouth infection is allowed to take medicine even on Shabbos, since this is potentially a life threatening illness, and these are proven remedies.

From the fact that this last teaching was taught separately in the Mishna, we understand that even the חכמים agree with it, that in such a case of ספק פיקוח נפש, medicines are permissible on Shabbos.

4 On the topic of ספק פיקוח נפש, the Gemara continues:

למה לי תו למימר וכל ספק נפשות דוחה את השבת

The Gemara clarifies that this הלכה is repeated in the Mishna to highlight the importance of saving a Jewish life, as Rav Yehuda teaches in the name of Rav

לא ספק שבת זו בלבד אמרו אלא אפילו ספק שבת אחרת

If a sick person needs an 8 day treatment, which begins on Shabbos, we should not wait for Motzai Shabbos of the first Shabbos to administer the treatment, and try to prevent Chilul Shabbos of two Shabbosim, but rather we administer treatment immediately, even if it means being מחלל שבת twice.

5 Furthermore,

אין עושין דברים הללו לא ע"י נכרים ולא ע"י קטנים אלא ע"י גדולי ישראל

We don't seek to have these life savings tasks done on Shabbos by non-Jews or minors, but rather by Jewish adults. Moreover, מפקחין פקוח נפש בשבת והזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד

One who is expedient in these matters is praiseworthy, and one need not consult with Beis Din before acting to save a life on Shabbos.

3

The gemara concludes...
Rav Yochanan's ruling would concur even with the Chachamim who argue with R' Masya ben Charash...

והחושש

מי שנשכו

מי שאחזו

בפיו

כלב שוטה

ירקון

מטילין לו

מאכילין אותו

מאכילין אותו

סם בשבת

מחצר כבד שלו

בשר חמור

From the fact that this teaching was taught separately in the Mishna we understand even the חכמים agree

4

למה לי תו למימר
"וכל ספק נפשות דוחה את השבת"

To highlight the importance of saving a Jewish life

...as Rav Yehuda teaches in the name of Rav...

לא ספק שבת זו בלבד אמרו
אלא אפילו ספק שבת אחרת

5

Furthermore...
אין עושין דברים הללו
לא ע"י נכרים ולא ע"י קטנים
אלא ע"י גדולי ישראל

Moreover...

מפקחין פקוח נפש בשבת

וכפ"ץ כ"ץ מלאכה
ואין צריך ליטול רשות מב"ד

6

The Gemara cites several examples:

ראה תינוק שנפל לים פורש מצודה ומעלהו

If one sees a child drowning, he may save him with a fish net, even though he will also catch fish along with the drowning child.

ראה תינוק שנפל לבור עוקר חוליא ומעלהו

If one sees a child who fell into a pit, he may uproot the rim of the pit to save the child, although he is creating a permanent step in the process.

ראה שנעלה דלת בפני תינוק שוברה ומוציאו

If a child locked himself inside a door, he may break down the door, even though he could use the pieces of wood that will be created from the broken door.

In all these cases:

הזריז ה"ז משובח ואין צריך ליטול רשות מב"ד

Praiseworthy is he who acts quickly in these matters, and one need not consult with Beis Din before acting.

=====

6

Several examples:

ראה שנעלה דלת

ראה תינוק

ראה תינוק

בפני תינוק

שנפל לבור

שנפל לים

שוברה

עוקר חוליא

פורש מצודה

ומוציאו

ומעלהו

ומעלהו

כצ"ח כ"ץ מלובח
ואין צריך ליטול רשות מב"ד

7 The Gemara continues:
 אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב
 We do not follow the majority when it comes to saving a life.
 Rashi explains this statement to be referring to a case of where there was a group of people which included Jews and non-Jews, ונפלה מפולת על אחד מהן ואין ידוע אם ישראל אם כותי הוא
 A structure or wall collapsed upon one of them, and we do not know whether the person to be saved is a Jew or non-Jew, מפקחין ואע"ג דרובא כותים הוו התם
 Even in a case where the Halachah of following the רוב dictates that he's a non-Jew, we consider it a ספק - doubtful - and therefore, we are מחלל שבת to save him based on ספק נפשות להקל.
 The Gemara clarifies the scenario Shmuel is referring to, by first eliminating several possibilities as follows:
 תשעה ביניהו רוב ישראל גינהו
 Where the group consisted of 9 Jews and 1 non-Jew, it's obvious that we are מחלל שבת to save him, because רוב dictates that he's a Jew.
 פלגא ופלגא ספק נפשות להקל
 If the group was 50/50 it is also clear that we are מחלל שבת to save him, because ספק נפשות להקל.
 However, in a case of תשעה כותיים וישראל אחד -
 Where there were 9 Non-Jews and 1 Jew, Shmuel had to teach us that we are מחלל שבת to save him even, even though the Jew is in the minority, and the Halachah of following the רוב dictates that he's a non-Jew, we nevertheless consider him a ספק, and therefore, we are מחלל שבת to save him based on ספק נפשות להקל.
 The Gemara elaborates further, that even in this case of תשעה כותיים וישראל אחד, if they were all חצר - in one courtyard, we would not require the חידוש of Shmuel, and of course he is considered a ספק, based on the Halachah of - כל קבוע כמחצה על מחצה דמי -
 Any doubt that arises in a fixed location is treated like an even ספק, and ספק נפשות להקל.
 Therefore, we must say that Shmuel is speaking of a case דפרוש כולו - And the Gemara adds; דפרוש לחצר אחרת -
 As Tosfos explain, they all went from one חצר to another, and then they all left this חצר and only one stayed. Although, generally we would say - כל דפריש מרובא פריש -
 If the doubt arises outside of its fixed location, we assume it to have come from the majority - and therefore, in this case the רוב dictates that he's a non-Jew, we nevertheless consider him a ספק, and we are מחלל שבת to save him. Rashi explains, הואיל ואיתחזק ישראל לא אזלינן בתר רובא
 Because it has been established that a Jew was in this חצר - And it is in this case that Shmuel taught נפש אחר הרוב בפקוח נפש אחר הרוב.
 But in a case of דפרוש מקצתייהו -
 Where only some of the group went from one חצר to the other, we do say כל דפריש מרובא פריש - we assume him to be a non-Jew, not a ספק, and we are not מחלל שבת to save him because הואיל לא איתחזק ישראל -

7

אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל
לא הלכו בפקוח נפש אחר הרוב

A group of people which included Jews and non-Jews
 ונפלה מפולת על אחד מהן ואין ידוע אם ישראל אם כותי הוא... מפקחין ואע"ג דרובא כותים הוו התם

<p>תשעה כותיים וישראל אחד</p> <p>Shmuel had to teach us that we are מחלל שבת</p>	<p>פלגא ופלגא ספק נפשות להקל</p>	<p>תשעה ישראל וכותי אחד ביניהו רוב ישראל גינהו</p>
<p>דפרוש לחצר אחרת דסריט מקצתייהו</p> <p>We do say כל דפריש מרובא פריש</p> <p>We do not consider him a ספק הואיל לא איתחזק ישראל</p>	<p>דפרוש לחצר אחרת דסריט כולו</p> <p>We would say כל דפריש מרובא פריש</p> <p>We nevertheless do consider him a ספק הואיל ואיתחזק ישראל לא אזלינן בתר רובא</p>	<p>כאותה חצר He is a ספק... כל קבוע כמחצה על מחצה דמי</p>